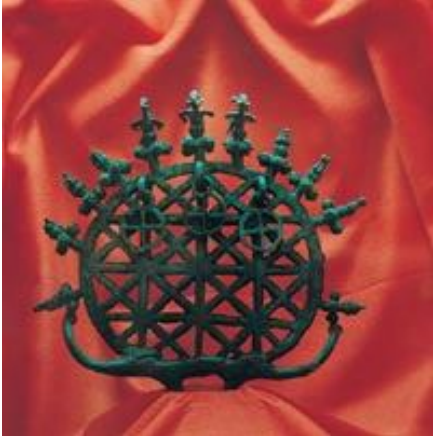

SANAT ve KÜLTÜRÜN BAŞKENTİ OLMAK!

Prof. Dr. Mehmet TUNÇER

Ankara kurulduğu günlerden bu yana aslında sanat ve kültür ile iç içe bir kent.. Roma Dönemi'nin ünlü yazıtı "Yazıtlar Kraliçesi" 'nin Ankara'da, Roma'daki yokolmuş! İmparator Augustos'un kendi adına yaptırdığı ünlü Mabedi'nin Ankara'da taa Galat'lardan beri, Hitit'lerden beri yerleşim alanı olan yerde kurulmuş olması pek de rastlantısal olmasa gerek.

Ankara Kalesi'nin 7-8. Yüzyıllarda süregelen Arap akınlarına karşı inşasına kadar, şehrin görünümünü hayal ederim hep.

Herhalde ovaya yayılan ve orada burada parçalarını gördüğümüz Roma eserlerinin bir kısmı ayaktaıdı, Bizans'ın tüm put kırıcılığı ve yıkıcılığına rağmen bazı sanat eserleri, frizler, sütunlar yeni yapılarda kullanılıyordu. Çıkırıkçılara çıkarken yokuşun sağıında bulunan St. Clemens Kilisesi'nin eski resimleri, Roma Hamamı'ndan çıkan heykeller, kazıldığı zaman sanat ve kültür, mimarlık fışkırın topraklar ne denli önemli bir şehir olduğunu gösteriyor Ancyra'nın.

Bizans'ın savunma amacı ile alelacele inşa ettiği surlarda bile bugün bazı heykel kalıntılarını, sütun başlıklarını, sütunları, frizleri görmek mümkün.. Görmediyseniz İç Kaleye doğru bir gidiniz, bu kesimdeki surlara dikkatlice bakınız.. Hiçbir yerde görülemeyecek bir karışım, yoğrulma ile medeniyetlerin çalkalanışının hikayesi o surlardadır sanki.

Bize yüzlerce, binlerce yıl geriden insanoğlunun hatalarını, düşmanlıklarını, savaşlarını, öldürmelerini anlatmakla kalmaz, aynı zamanda sanatın, kültürün ve uygarlığın yeşerdiği bir toprakta, bereketli bir şehirde olduğumuzu fısıldar, anlamak isteyene.

Hacıbayram camisinin Ogüst Mabedi'nin yanı başına inşa edilmesi ise, sadece kültürlerin değil, dinlerin de birbirine saygısının da bir simgesi aslında.. Tabii, Selçuk, Osmanlı kültür ve sanatı, mimari ile birleşince şaheserler yaratmamış küçük Angora'mızda İstanbul, Bursa gibi. Ama mütevazi, insan ölçeğinde bedesten, hanlar, camiler, hamamlar ve estetik konutlar, mahalleler oluşturmuş, hala yıka yıka bitiremediğimiz.

Birbirine tepeden bakmayan, manzarasını kapatmayan konutlar, insanı ezmeyen muhteşem kubbeleri olmayan ama içinde huzur duyacağınız mekanları olan camiler.. İşlevsel hamamlar, hanlar.. En güzeli de şu an hak ettiği değere kavuşan, Anadolu Medeniyetleri müzesine ev sahipliğı yapan Mahmud Paşa bedesteni..Hepsi el sanatlarının, taşın, mermerin, ahşabın işlendiğı, göz nuru ve emek ile yoğrulduğu yüzlerce yapı bize miras kalmış. Biz de bu mirası yiye yiye bitirememişiz hala yıkıp yerine sanattan nasibini almamış apartmanları konduruyoruz.

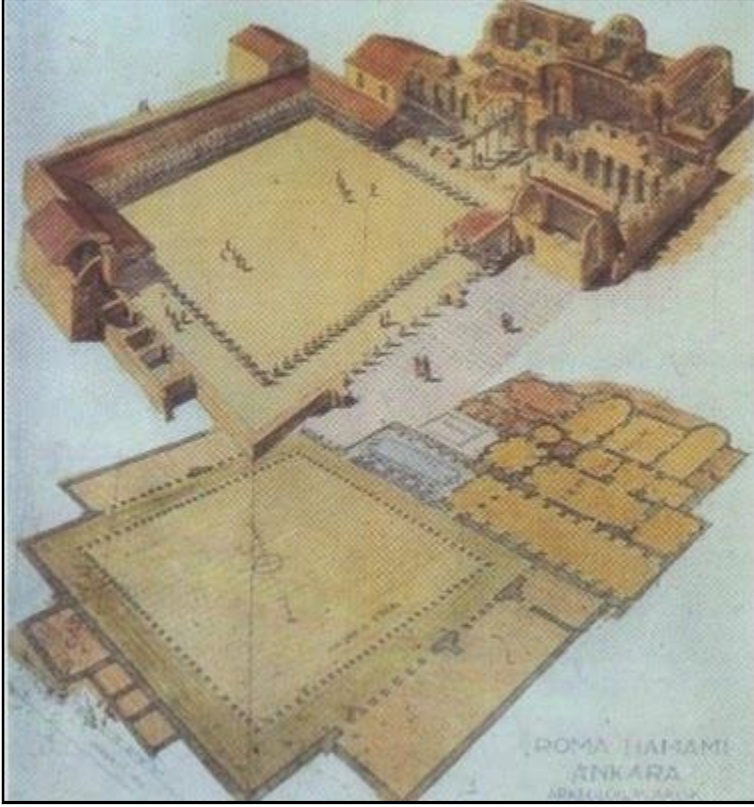
Cumhuriyet dönemi yapıları, mimarisi, erken cumhuriyet döneminde bir ulusal dönem yaşamış, her türlü sanat ve kültür ortamını yeniden canlandırarak. Sadece taşın, ahşabın değil, müziğin, resmin, heykelin yeniden oluşturulduğu, Başkent'in layık olduğu, yüzlerce yıldır unutulmuş sanat ve kültürün geri döndüğü bir dönem. Bu dönem günümüzde her nasılsa nüfusun aşırı artışından olacak, ya da batıya öykünmemizden olacak, ya da giderek arabesk ya da kitch oluyor her şey.

Sanatla ilgilenenler 'kitch' kelimesine sıkça rastlamışlardır. Özenle yapılmasına karşın estetik açıdan kaba ve yüzeysel kalan, dolayısıyla gerçekte bir tür kültürsüzlüğü yansıtan nesnelere için kullanılıyor. Diğer bir deyişle nesnenin kendisi ne kadar sanat dışıysa, ona sanat muamelesi yapanın da o denli yüzeysel ve kültürsüz olduğunu ima ediyor. ...sanattan anlamayan görgüsüzün, allı pullu bir nesneyi sırf kendisi beğendiği için sanat sanması ve onu övünçle misafirlerine gösterirken gerçekte rezil olması gibi...

<http://jazzetta.wordpress.com/2006/06/>

Kökenlerimizden kopuyoruz sanki geleneklerimizi, geçmişimizi unutuyoruz ya da ona sırtımızı dönüyoruz. Doğu'ya, Orta Asya'ya ya da Arap ülkelerine bakıyoruz Anadolu'ya bakacağımıza. Hâlbuki binlerce yıllık kültürel birikim var çevremizde, işte Ahlatlıbel, Eti Yokuşu buluntuları, Taşpınar, Beştepe vd buluntular, binlerce yıllık sanat ve kültür birikiminin üstünde oturuyoruz.

Pek de farkında değiliz sanki bunun, o yüzden müzelere götürünüz diyorum çocuklarınızı, önce Anadolu Medeniyetleri Müzesine, Etnografya Müzesine, Vakıf Eserleri Müzesine, sonra sanat galerilerine, resim ve heykel sergilerine.

Kaynak : <http://img213.imageshack.us/i/ankararomahamami2tg4.jpg/>

Roma Hamamı'na birçoğumuz gitmemiştir bile.

Yeniden sanat ve kültürün, şehircilik ve mimarlık'ın başkenti olacağımız o güzel günlere bir an önce ulaşabilmemiz dileklerimizle.

Bol yağışlı ve sanat dolu bir sonbahar dilerim.

• Ankara Magazine Dergisi, "Kent ve Çevre Köşesi", Kasım 2007, SAYI 69, s.76-77'de yayınlanmıştır.